

DOOD DOET BEVEN

Op 30 oktober 2014 vond het symposium Dood doet Leven plaats, georganiseerd door de ARK Natuurontwikkeling. Weer veel geleerd die dag. Vooral de lezingen omtrent de ecologie rond kadavers van René Krawczynski en Ed Colijn waren door hun complexiteit van voedselrelaties, razend interessant. Maar of het nu obligaaf of facultatief necrotrofe organismen betreft, het blijven voor veel mensen lijkenpikkers, die profiteren van de dood.

FOTO: A. LENDERS

Er ging een nieuwe wereld voor me open bij de voordracht over het belang van het gebruik van loodvrije patronen voor aaseters. Ik weet nu dat de volkoperen kogels VKK Barnes TTSX en TSX, de RWS Hit (alleen leverbaar in punt 30 kaliber, 7,62 mm) en de RWS Evolution Green (tinnen kern) niet alleen een snelle dodelijke werking hebben, maar ook een goed expanderende, niet splinterende kogelpunt en derhalve goed zijn voor het milieu. Kort door de bocht: geen verspreid lood in de natuur, maar in plaats daarvan compact koper of tin in het lijk. Deze ietwat militaristische bijdrage kon echter niet door iedereen worden gewaardeerd. Tucht en orde zijn ook niet zo mijn ding. Als praktiserend dienstweigeraar ben ik op dit vlak weinig gewend en stuit iedere vorm van discipline en geweld me (nog steeds) tegen de borst. Toch heb ik zelf al lang geen ontzag meer voor de dood, en nog steeds verwonder ik me erover hoe spastisch de welvarende mens reageert op het doden van dieren, alsof er geen ergere zaken spelen op deze wereld.

Het lijkt wel of mensen steeds banger worden voor lijken en kadavers; de dood zit meer dan ooit in het verdomhoekje. Lijken worden zo snel mogelijk verbrand of begraven. Bizar genoeg gaat diezelfde mens helemaal op in Halloween, het meest uitgesproken exhibitionisme van Magere Hein. De populariteit van dit feest groeit en groeit. De realiteit wordt omgevormd tot een sprookje, waarin angst en dood een mythische plek worden gegeven. De mensonwaardige oorlogen in het Midden-Oosten, Centraal-Afrika en Zuidwest-Azië worden zo verre gehouden van eigen bed en haard.

Dicht bij huis zijn de slachtoffers vooral kippen, die net als Sneeuwuitjes binnen de kortste keren dood omvallen door een poepje van een boze heks. Deze giftige appel uit de natuur zorgt voor een mediaal opgefokte angstcultuur. De pluimveesector zou daarom het

liefst alle trekvogels uit de lucht halen. Dat wordt weer aangewakkerd door ondeskundig jachtgebrul dat meer in kogels denkt dan in (natuur)beheer. Uiteraard brengen trekvogels virussen mee, dat is de meest natuurlijke zaak van de wereld. Het enige onnatuurlijke in deze is het ophokken van miljoenen kippen in veel te enge hokken. Daar maken virussen uiteraard gebruik van.

De dood krijgt een rare beleving, zelfs op individueel niveau. De ontroerde kippenboer staat met

tranen in de ogen omdat de zieke dieren afgemaakt worden en afgevoerd ter destructie. Dezelfde boer staat lachend te kijken als diezelfde dieren als plofkip worden getransporteerd naar slachterijen waar ze op een nog barbaarsere manier worden gedood om vervolgens in de koeling bij grootwinkelbedrijven te belanden. Ja, echte kadavers ziet de huidige mens eigenlijk alleen in de supermarkt. Qua volksgezondheid zijn dat de lijken om echt bang van te worden. Het winstbejag van het bedrijfsleven kent weinig mededogen.

‘De een zijn dood, de ander zijn brood’ is een principe dat in de natuur vele malen efficiënter gepraktiseerd wordt. Ten eerste is het niet de dode massa die het belang van de bedrijfsvoering bepaalt, maar vooral de kwaliteit van de uitbater. En het is niet een enkele soort die er met de winst vandoor gaat, maar een veelheid van verschillende types die elk van het aanbod profiteren.

Een dergelijke aanpak vergt discipline, kadaverdiscipline, maar vooral geduldig wachten op je beurt. Een dood varken heeft eerst een haaksnavel of knipkiezen nodig om opengemaakt te worden, daarna nemen de kraaiachtigen, als echte lijkenpikkers, meestal de regie over. Tal van andere soorten krijgen vervolgens hun deel. De resten zijn voor de insecten die veelal niet zelf hun buik vol eten, maar vooral denken aan hun nageslacht.

Wat geeft er meer veiligheid en vertrouwen dan het zien van zo’n gedisciplineerde en onbaatzuchtige voedselrelatie? Daar zouden we als mens nog veel van kunnen leren.

A. Lenders